

ἀναθρώσκει πηγή, δημιουργὸς προαιώνιος ὅλων ἐκείνων τῶν τιτανωδῶν ἀντικειμένων, ἅτινα ἀστράπτουσιν εἰς τὴν λάμψιν τῶν δαδῶν μας. Τὸ φῶς περιστρεφόμενον ἐν τοῖς κενοῖς τοῖς ἀφεθείσι μεταξὺ τῶν στασίμων ἐκείνων σχημάτων, ἀναδεικνύει ὅλην αὐτῶν τὴν διαφάνειαν.

Τὸ σπήλαιον τῶν Νυμφῶν, κείμενον εἰς μίαν ἐκ τῶν ἐσχατιῶν τοῦ ὑπογείου, εὐρίσκεται 46 χιλιόμετρα μακρὰν τῆς εἰσόδου.

Μετὰ νευρικῆς ἀνυπομονησίας ἐπέστρεψα εἰς τὸ ὑπόγειον· εἶχον διέλθει δέκα ὥρας εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ εἶχον ἀνάγκην νὰ ἐπανίδω τὸ φῶς καὶ τὸν οὐρανόν.

Ὅταν ἐπάτησα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὸ φῶς καὶ τὰ περίχωρα μὲ ἐφάνησαν πλήρη ἀγνώστου τινὸς θελγῆτρου ὀφειλομένου ἴσως ἐν μέρει εἰς τὴν ἀντίθεσιν τοῦ ἐρέβους ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου εἶχα διέλθει ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν. Ἄλλ' ἦτο τῶντι ὠραιοτάτη ἐσπέρα. Ὁ κυανοῦς οὐρανὸς ἦτο καθαρὸς. Ἡ αὖρα, πλήρης ἀρωμάτων, ἔτρεγεν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς θωπεία. Ὑπὸ τὰ φυλλώματα τὰ μικρὰ πτηνὰ ἐκελάδουν γλυκύτατα, καὶ νέφη ἐντόμων ἐστροβιλίζοντο καὶ ἐχόρευον εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύνοντος ἡλίου. Πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὰ μεγάλα δάση ἐξετείλισσον τὰ πράσινα μεγαλοπρεπῆ παραπετάσματά των μέχρι τῶν ὠραίων ὀχθῶν τοῦ Ὀχίου, ἐνῶ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς νότον, αἱ κορυφαὶ των ἐταλαντεύοντο ἀνωθεν τῶν ἐλαφρῶς κλινουσῶν κατωφερειῶν τῆς πεδιάδος. Ἐπὶ ἐκάστου ἀδένδρου μέρους ὠρθοῦτο λευκὸς οἶκος. Πέριξ τῶν οἰκῶν τὰ δένδρα τῶν κήπων ἐκλινον πρὸς τὴν γῆν τοὺς βεβαρημένους ὑπὸ καρπῶν κλάδους των· νωχελῶς πλαγισσόμενα ἐπὶ τοῦ πυκνοῦ χόρτου, τὰ ποίμνια ἐμηρυκῶντο βραδέως, ἥσυχα καὶ ἀναπαυόμενα, ὡς ἐὰν ἐγεύθησαν καὶ αὐτὰ τῶν καλλονῶν τῆς σκηνῆς τῆς ὁποίας ἀπετέλουν μέρος, καὶ ὁ ἀγρονόμος, θεωρῶν πάντα ταῦτα ἐφαίνετο ὡσεὶ ἐκστατικὸς πρὸ τῶν ἀνεξαντλήτων θησαυρῶν τῆς φύσεως... ὦ! διατὶ ἡ εἰδεχθῆς κηλὶς τῆς ἀνθρωπίνης δουλείας ἐξετείνετο ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ τοῦ παραδείσου του;...

— 202 —

ΕΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ὦ! ἡ ἀλήθεια ἀγαπήσατο καρδίαν οὐδέποτε ἡττημένην, ἀλλ' ἀγάπη ἀνίκητος ποτὲ μέχρι τέλους· καθὼς τὸ αὐτὸς τοῦ ἡλίου, ὅταν ὁ θεὸς τοῦ ὕψους, στρέφει πρὸς αὐτὸν τὸ αὐτὸ βλέμμα μετ' οὗ ἐχαιρέτισε τὴν ἀνατολήν του.

ΘΩΜΑΣ ΜΟΥΡ

I

Ἦτο νῦξ Σεπτεμβρίου, χλιαρὰ, βαλσαμώδης, ἀστερόεσσα, νῦξ ἐκ τῶν συνήθων τοῦ ὠραίου οὐρανοῦ τῆς Ἰταλίας. Ἡ σελήνη δὲν ἔλαμπεν ἐπὶ τοῦ στερεώματος, ἀλλὰ βλέπων τις τὴν φωτεινὴν διαύγειαν τοῦ αἰθέρος θὰ ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἥλιος μακρυνόμενος εἶχε λησμονήσει φαεινὰς τινὰς ἀκτῖνας, θελκτικὰς τινὰς ἀνταυγείας εἰς τοὺς μαγικοὺς κήπους τοῦ Πρατολίνου· τῆς βασιλικῆς ταύτης ἐπαύλεως τῶν Μεδίκων, τοῦ μαργαρίτου τούτου τῶν Ἀπεννίνων, τοῦ θαύματος τούτου τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, τὸ ὁποῖον ὁ ἔρως τοῦ βασιλεύοντος δουκὸς τῆς Φλωρεντίας εἶχε καθωραΐσει διὰ παραδείσων, διὰ κρηνῶν, διὰ σκιάδων, διὰ σκοτεινῶν σπηλαίων καὶ ἡρέμων λιμνῶν.

Αἱ αὖραι εἶχον ἀποκοιμηθῆ—τὸ φύλλωμα ἦτο ἀκίνητον—ἡ σιωπὴ τῶν μερῶν ἐκείνων τοσοῦτον ἦτο βαθεῖα, ὥστε ἡδύνατό τις νὰ μετρήσῃ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας ἀγνώστου τινὸς, ὅστις, περιτετυλιγμένος ἐντὸς μέλανος μανδύου, μὲ κεφαλὴν κρυπτομένην ὑπὸ πλατὺν ἀχύρινον πῖλον, ἀνεπαύετο οὕτω εἰς τοὺς πόδας ἀγάλματος τοῦ Πανὸς ἐνῶ ἰτέα κλαίουσα ἐξέτεινε πρὸ αὐτοῦ τὸν πέπλον τῶν μακρῶν καὶ ἐπὶ τῆς γλῶσσης συρομένων κλάδων τῆς. Ποῖος ἦτο ὁ ξένος ἐκεῖνος;—Ποία μυστηριώδης χεὶρ εἶχεν ἀνοίξει αὐτῷ τὰς θύρας τῶν μυστικῶν ἐκείνων διαμονητηρίων, εἰς τοσοῦτον προκεχωρημένην ὥραν καὶ μέδλην τὴν αὐστηρὰν ἐπαγρύπνησιν τῶν φυλάκων;

Ὁ Εὐγένιος Ῥάγης, δευτερότοκος υἱὸς εὐγενοῦς καὶ πλουσίας οἰκογενείας τῆς Γενούης, εἶχε λάβει παρὰ τῆς φύσεως πυρίνην καρδίαν, ποιητικὴν ψυχὴν, ἰσχυρὰν διάνοιαν. Εἰς ἄλλην ἐποχὴν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ ροδόχρους σταυρὸς ἐδασίλευεν

ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, καθ' ἣν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς ἀντήχει ἐνδοξὸν καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος του, θὰ ἦτο ἡρώς ὡς οἱ πατέρες του, τὰ δὲ προτερήματά του καὶ ἡ ἀνδρία του θὰ τὸν ὕψουν εἰς τὸν πρῶτον βαθμόν. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἐγεννήθη δὲν ἔμενε πλέον τίποτε ἄλλο εἰς τὴν Γενούην εἰμὴ τὸ λαμπρὸν παρελθὸν αὐτῆς καὶ ἡ στεῖρα ἀνάμνησις ἐκλελιπότος μεγαλείου.

Ἡ γενναία ψυχὴ τοῦ Ῥάγη δυσανασχετοῦσα διὰ τὴν ἀπραξίαν καὶ τὴν ἀδοξίαν ἐκείνην, ἐζήτησε νὰ διαχύσῃ τὴν ἐνεργητικότητά αὐτῆς ἐν τῷ ἡνεωγμένῳ σταδίῳ τῆς φαντασίας, ἐν τοῖς ἀπεράντοις πεδίοις τῶν μουσῶν καὶ τῶν τεχνῶν· ὁ Εὐγένιος ἦτο ζωγράφος καὶ ποιητής.

Εἶχε ψάλει εἰς τὸ Καπιτώλιον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν πτώσιν τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ κόσμου, καὶ τὰς ἐνδόξους αὔρας τὰς θωπευσάσας τὰς δάφνας δι' ὧν ἐστέφθη ὁ Πετράρχης. Τὸ στῆθός του ἔκαιεν ἐκ τῆς θείας ἐκείνης φλογὸς ὑφ' ἧς κατηναλώθη ὁ μέγας Μιχαηλάγγελος καὶ ὁ θεῖος Ῥαφαήλ. Ὀλόκληρος ἡ Ῥώμη εἶχε χειροκροτήσῃ τὰς εὐγενεῖς ἐμπνεύσεις τοῦ Γενοσηνίου· τὸ δὲ μέτωπον τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου καὶ ἡ ξανθὴ εἰκασαστῆς κόμη του ἦσαν ἤδη φωτισμένα ὑπὸ τοῦ ἀκτινοβόλου ἐκείνου στεφάνου τὸν ὅποιον ὁ οὐρανὸς ἐπιφυλάσσει εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν.

Τοῦτο δὲ διότι ἡ φύσις εἶχεν ἀποκαλυφθῇ εἰς τὸν Ῥάγην ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ γυμνότητι καὶ τῇ ἀρχετύπῳ καλλονῇ. Τὸν εἶχε μυήσει εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ μυστήρια· τῷ ἐδίδαξεν ὅλας αὐτῆς τὰς ἀρμονίας καὶ τὴν φρικίαν τῶν κυμάτων τῶν θωπευομένων ὑπὸ τῆς σελήνης ἢ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Παισιλύπου ἢ τοῦ Μεργελίνα· καὶ τὰς ἀστραπάς τῶν ἐξωργισμένων ἡφαιστίων· καὶ τὰ παράπονα τῶν δασῶν τῶν μαστιζομένων ὑπὸ τῆς θυέλλης· καὶ τὴν θλιβερότητα τῶν ὀρέων ὑπὸ τὸν νεφελώδη μανδύαν των· καὶ τὴν χαρὰν τῶν κοιλάδων τῶν ἀγαπωμένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου καὶ πεπληρωμένων ἐκ τοῦ θυμιάματος τῶν ἀνθέων. Ἀλλ' ἡ γραφὴς ἐπρόδιδε τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ καλλιτέχνου· ἀλλ' ἡ μελωδία τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης δὲν ἀπε-

κρίνετο εἰς τὴν μελωδίαν τῶν ἀρμονιῶν τῆς ἐξάλλου ψυχῆς του· ἀλλ' ἡ τέχνη ἠπάτα τὰ φλογερὰ καὶ ταχέα ὀρμήματα τῆς διανοίας του, ὁ δὲ Εὐγένιος ἠσθάνετο ἐν ἑαυτῷ ὥσπερ ἐπιθυμίαν τὴν ὅποιαν δὲν ἠδύνατο νὰ ικανοποιήσῃ, ὥσπερ διάστημα τὸ ὅποιον ἠθελε νὰ ὑπερπηδήσῃ, σκοπὸν τινα ἀδέσβαιον ἀλλὰ ποθούμενον τὸν ἑποῖον τῷ ἔμενε νὰ φθάσῃ· καὶ ἐν τῇ δυσθύμῳ ἀνησυχίᾳ του ὅτε μὲν τὸν ἐθλίβε τὸ παρελθόν, ὅτε δὲ τὸν ἐδέσμευε τὸ παρὸν, καὶ ἄλλοτε τὸ μέλλον ἐκρύπτετο ἀπὸ τὰ βλέμματά του.

Μεθυσκόμενος ὑπὸ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης μελαγχολίας τὴν ὅποιαν ἡ εἰμαρμένη ἐδώρησε τῇ μεγαλοφυΐᾳ, ἔκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ὀβιδίου, ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τοῦ Δάντου εἰς Ῥαβένναν, εἰς τὸ φρούριον τοῦ Βωρεγάρ, εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς Ἀγίας Ἀννης· περιεπλανήθη ἐπὶ πολὺ εἰς ὅλους τοὺς τόπους ταύς καθιερωθέντας διὰ τινὰ ὑψηλὴν ιδιότητα, τοὺς ἀπαθανατισθέντας διὰ τινος μεγάλης ἱστορίας. Μὲ καρδίαν ἀσθενῆ καὶ πνεῦμα πάσχον, πλουτῶν ὑπὸ ἀνεξάντλητου θησαυροῦ εὐγενῶν ἀναμνήσεων, ἔφθασε τέλος εἰς Φλωρεντίαν, καὶ δὲν ἐβράδυνε νὰ θελχθῇ ὑφ' ὅλων τῶν καλλονῶν, νὰ ἐμφορηθῇ ὑφ' ὅλης τῆς δόξης τῆς διασήμευ ταύτης πόλεως.

II

Ἡμέραν τινὰ, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν διέτρεξε τὸ Πρατολίνον, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων, μὲ τὸν ψίθυρον τῶν ὑδάτων, μεταξὺ τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθούτων λειμώνων, ἐσχεδίασε τὸ Ἀπεννίνον, τὸν ὑπερμεγέθη τοῦτον κολοσσὸν τὸν καθήμενον ἐν μέσῳ ἀπεράντων πεδιάδων τῶν ὁποίων φαίνεται βασιλεὺς αὐστηρὸς, μεγαλοπρεπής, ἀκίνητος, γίγας μεταβληθεὶς εἰς βράχον ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς Μεδούσης ἐν στιγμῇ ἰδιοτροπίας τοῦ Περσέως. Περαιώσας τὴν ἐργασίαν του ἤρχισε νὰ θαυμάζῃ τὸ μάρμαρον κρήνης πινὸς, νόμῳ λικνιζομένην ἐντὸς κογχύλης χαριέσσης, λευκὴν ὡς τὸν κύκνον τῆς Αἰθίας, συστρέφουσαν διὰ τῶν λεπτοφυῶν δακτύλων τῆς τὰ ὑγρά μαλλία τῆς καὶ ὁμοιάζουσας μὲ τὴν Ἀφρο-

δίτην ἀναδυομένην ἐκ τοῦ ἄφροῦ τῆς θαλάσσης· ἤτοιμάζετο ἤδη νὰ σκιαγραφῇ τὴν θελκτικὴν ἐκείνην σύνθεσιν, ὅταν αἴφνης παρουσιάσθῃ εἰς τὰ βλέμματά του, ὑπὸ τινὰ συστάδα πλατάνων, γυνή τις περικεκαλυμμένη ἐντὸς μεταξίνου μανδύου καὶ τὸ πρόσωπον ἔχουσα κεκρυμμένον ὑπὸ πέπλον ἐπίσης διαφανῇ ὡς τοὺς διαφανεῖς ἐκείνους ἀτμοὺς τοὺς κρύπτοντας ἐνίοτε τὸν ἀργυροῦν δίσκον ἄστρου.

Ἐβιάδιζε βραδέως μὲ ὀφθαλμοὺς τεταπεινωμένους, ὅλη μελαγχολικὴ, ὅλη σκεπτικὴ, ἀλλ' ὡραία ἐν τούτοις, κομψή καὶ ἐλαφρά ὡς ὁ ἀήρ. Τοιαύτην οἶαν πλάττουσι τὰ χρυσᾶ ὄνειρα τοῦ ποιητοῦ, μορφὴ ἥτις καθιστᾷ ὡραία τὰ ὄνειρα, εἰκὼν, τύπος μὴ ὑπάρχων εἰμὴ εἰς τοὺς ρεμβασμοὺς καρδίας τὸ πρῶτον ἀγαπώσης.

Ὁ Εὐγένιος ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἔμενεν ἀπερρόφημένος εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ οὐρανίου ἐκείνου ὁράματος. Ἐπὶ πολὺ τὴν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν διὰ μέσου τῶν σκοτεινῶν ἀνωμαλιῶν δενδροστοιχίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἐδυθίζετο, καὶ ὅταν ἡ γλυκεῖα ἐκείνη ὀπτασία ἐξηφανίσθῃ ἐν τῇ ἀποστάσει, ἔμεινε πεπηγὼς, ἀκίνητος ὡς ἄνθρωπος στερηθεὶς αἰφνιδίως τῆς ὁράσεώς του. Καταμαγευθεὶς ἔσπευσεν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν τῆς λατρευτῆς φυγᾶδος· ἀλλ' εἰς μάτην διέτρεξεν ὅλον τὸ δάσος, εἰς μάτην τὴν ἐζήτησεν ἐντὸς τῶν σκοτεινοτέρων λαβυρίνθων, ἐντὸς τῶν μυστηριωδεστέρων σπηλαίων, ἐντὸς τῶν ἀποκρυφωτέρων καταφυγίων· οὐδαμοῦ τὴν ἀνεῦρεν.

Ἐπανῆλθεν εἰς Πρατολῖνον τὴν ἐπομένην ἡμέραν, τὴν μεθαύριον, ὀλόκληρον ἐβδόμαδα. Ἡ ὡραία ἄγνωστος δὲν ἐπανήρχετο πλέον ὑπὸ τὴν σκιάδα τῶν πλατάνων. Ἡ δενδροστοιχία ἦτο πάντοτε ἔρημος, καὶ ὡς αὐτὴ, εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Εὐγενίου, ὅλος ὁ κήπος ἦτο ἐρημία, ὅλη ἡ φύσις φρίκη καὶ ἐγκατάλειψις.

Μήπως ἦτο φαντασία τῆς καρδίας μου; ἔλεγεν ὁ νεανίας καθ' ἑαυτὸν, ἢ ὅν πραγματικὸν παρουσιασθὲν πρὸς στιγμὴν εἰς τὰ βλέμματά μου διὰ νὰ ἐξαφανισθῇ διὰ παντός; Ἦτο ἄγγελος καταβάς ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ μοὶ φέρῃ τὴν πίστιν τοῦ οὐρανοῦ, ἢ μόνον θνητὸν πλάσμα ὅπερ μοὶ

ἀπεκάλυψεν ἡ μοῖρα, τὸ ἥμισυ ἐμοῦ ὅπερ ὀφείλω νὰ ζητῶ ἀκαταπαύστως καὶ νὰ μὴ ἐπανευρίσκω πλέον; Πᾶν ὅ,τι εἶδον ὡραιότερον, ποιητικώτερον, μεθυστικώτερον ἐν τοῖς θαυμασίοις τῆς φύσεως συνήνεται ἐν σοί! Ἡ φαντασία μου οὐδὲν δύναται νὰ συλλάβῃ ἐν τῷ κόσμῳ ὡραῖον, ποιητικόν, μεθυστικόν, μὴ περιβιλλόμενον τὴν οὐράνιον μορφήν σου. Διὰ τί λοιπὸν ἠφάνισθης ἀπὸ τοὺς πόθους μου; διὰ τί νὰ μὴ ἐπιφανῇς καὶ πάλιν ὅπως μὲ παρηγορήσῃς διὰ μιᾶς λέξεως, ὅπως μὲ καταστήσῃς εὐτυχῇ δι' ἐνὸς βλέμματος; Περὰ σοῦ, παρὰ σοῦ μόνης ἐξαρτᾶται εἰς τὸ ἐξῆς ἡ ζωὴ μου, πρὸς σέ, πρὸς σέ μόνην ἡ ψυχὴ μου ἀκαταμαχῆτως σύρεται ὡς πρὸς τὴν μόνην καὶ ἀναγκαίαν τῇ ὑπάρξει μου σφαῖραν.

Ἐν τούτοις ὁ ἐρωτευμένος Εὐγένιος διήρχετο τὰς ἡμέρας ὀλοκλήρους πλανώμενος περὶ τὴν κρήνην, στρέφων καὶ ἀναστρέφων ἐν τῷ πνεύματί του τὴν προσφιλεῖ σκέψιν του, τρέφων, συνδυαλίζων τὴν φλόγα του, στενάζων καὶ ὀδυρόμενος πάντοτε.

Δὲν ἐγκατέλειπε τοὺς προσφιλεῖς ἐκείνους τόπους εἰμὴ ἐπερχομένης τῆς νυκτός, ὅτε οἱ φύλακες τοῦ Πρατολίνου, θέλοντες νὰ κλείσωσι τὰς θύρας, τὸν ἀπέσπων ἐκ τῆς μελαγχολίας του. Ὁ δυστυχὴς ἐλησμόνησε πλέον τὰς γραφίδας του. Δι' αὐτὸν ἡ ζωγραφικὴ δὲν εἶχε πλέον θέληνητρα. Εἰς μάτην ὁ ἥλιος ἐπλημύριζε διὰ τοῦ θερμοῦ φωτός του τὰς μαγευτικώτερας τοποθεσίας· εἰς μάτην ἡ φύσις ἐξετελείσσει ἐνώπιόν του τὴν μαγικὴν πολυτέλειαν τῶν γοητευτικῶν μερῶν τῆς. Οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποσπάσῃ τοῦ ἐρωτός του· μόνη ἡ ποίησις εἶχεν ἀκόμη ὀλίγα παροδικὰ θέληνητρα διὰ τὸν ἀποτεθαρρῆμενον καλλιτέχνην. Μὲ κιθάραν εἰς τὴν χεῖρα, ἤνονεν ἐνίοτε τὴν φωνὴν του μὲ τὴν τοῦ ὀργάνου τούτου· καὶ οἱ στίχοι ἔρρεον ἐκ τῶν χειλέων του, θλιβεροὶ ὡς ἡ καρδία του, περιπαθεῖς, φλογεροί. Πυρίνη ποίησις τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ὑπαγορεύσῃ ἡ μεγαλοφυΐα, καὶ τὴν ὁποίαν μόνον ὁ ἔρως ἐμπνέει· οὐράνια ἄσματα οὐδέποτε ἀκουσθέντα παρ' ἄλλου στόματος ἢ τοῦ εὐσεβοῦς ἐραστοῦ τῆς Λαύρας.

Ἐσπέραν τινὰ τέλος, ἐνῶ βραδύς καὶ σκεπτικὸς ἐξήρχετο τοῦ κήπου, παρετήρησε γυναῖκα ἀκολουθοῦσαν αὐτὸν μυστηριωδῶς· δὲν ἦτο ἡ παρ' αὐτοῦ ἀγαπωμένη· δὲν ἦτο ἡ ἀγγελικὴ αὐτῆς μορφή οὐδὲ τὸ πλήρες χάριτος καὶ ἡδυπαθείας βάδισμά της.

Καὶ ἐν τούτοις εἰς τὴν θεάν της ὁ Εὐγένιος ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του σκιρτῶσαν ἐκ παραδόξου προαισθήσεως λεγούσης αὐτῷ ὅτι ἡ ἀγνωστος ἐκείνη ἐκράτει τὴν πλάστιγγα τοῦ πεπωμένου του. Δὲν ἤπατατο. Μόλις ἔφθασεν ὑπὸ συστάδα μύρτων καὶ κυπαρίσσω, σκοτεινῶν εἰσέτι ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ φυλλώματος πλατειῶν φιλυρῶν, καὶ τὸ μυστηριώδες ὃν εὗρέθη αἴφνης εἰς τὸ πλευρόν του καὶ τὸν ἐσταμάτησε. Μὲ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων, τῷ ἔκαμε σημεῖον νὰ σιωπήσῃ καὶ τῷ ἔθεσε κρυφίως γραμμάτιον εἰς τὴν χεῖρα. Τὸ γραμμάτιον περιεῖχε τὰς ἐξῆς λέξεις: «Τὸ μεσονύκτιον, ὑπὸ τὸν τοῖχον τοῦ κήπου τὸν πρὸς ἀνατολάς, πλησίον φράκτου στενοῦ τὸν ὅποιον σκιαζοῦσι δύο γηραιαὶ κυπάρισσοι... ἔρως καὶ ἐχεμύθεια.»

Δὲν ὑπάρχει ἔκφρασις ἱκανὴ νὰ παραστήσῃ τὴν χαρὰν τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνου· ἔδραμεν εἰς τὸν προσδιορισθέντα τόπον· ἡ σιωπηλὴ μεσάζουσα τὸν ὠδήγησε σιωπηρῶς διὰ τῶν περιστροφῶν τοῦ Πρακτολίνου πρὸς τὸ μονῆρες ἐκεῖνο μέρος ὅπου τὸν εὗρομεν κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἱστορίας μας· καὶ ἀφοῦ διὰ νευμάτων τῷ παρέστησεν ὅτι ὤφειλε νὰ περιμένη ἀκίνητος καὶ σιωπηλός, ἔγινεν ἄφαντος εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν.

III

Ἐλαφρὰ ὡς συλφίς, ἀπρόοπτος ὡς πνεῦμα ἐρχόμενον ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ζώντων διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ φίλον ἐπιζήσαντα, ἡ ὠραία ἀγνωστος ἐνεφανίσθη αἴφνης μεταξὺ δύο ἰτεῶν καὶ ἔστη ὀρθία, ἀκίνητος ὡς τὸ ἀγαλμα πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ὁποίου ἐκάθητο ὁ Εὐγένιος. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ταύτην, ὁ καλλιτέχνης ἠγέρθη μὲ πάλλουςαν καρδίαν καὶ ἔτεινε τὰς ἡνωμένας καὶ ἰκε-

τευούσας χεῖράς του πρὸς τὴν παρήγορον ἐκείνην θεότητα τὴν ὁποίαν ἐπεκαλέσθη ἡ μακρὰ θλίψις του, μὴ εὗρίσκων εἰμὴ τὸ κίνημα ἐκεῖνο διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὰ ἄφατα αἰσθήματα ἅτινα ταραττοῦσι πᾶσαν καρδίαν κατεχομένην ὑπὸ ἐκπλήξεως, εὐδαιμονίας καὶ ἔρωτος.

Ἀφῶνος καὶ ἐκστατικὸς τὴν ἐθεώρει χωρὶς οὔτε νὰ σκεφθῇ νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον. Πρώτη ἡ ἀγνωστος, ἔλυσε τὴν σιωπὴν, ἀλλὰ διὰ φωνῆς γλυκείας, ἀναποφασίστου καὶ τρεμούσης, ὡς ἡ φωνὴ ἄρπης θιγομένης ὑπὸ δειλῆς χειρός.

«Εὐγένιε, εἶπε, τὸ διάβημά μου πρέπει νὰ σᾶς ἀποδείξῃ ὅτι αἱ ψυχαί μας συνεννοήθησαν... ἔτι μᾶλλον... ὅτι ἡ καρδία μου παραδίδεται, προσφέρεται ἀνεπιστρέπτει εἰς τὴν καρδίαν σας! ὦ! μὴ με ἀπατάτε! ἡ ἐμπιστοσύνη μου ἅς μὴ μεταβληθῇ εἰς τύφλωσιν!... Ὁ ἔρως εἰς ὃν ἐνδίδομεν δύναται νὰ μᾶς ἀπολέσῃ ἀμφοτέρους!... ἀμφοτέρους, ἀκούετε;...»

Καὶ παρατηροῦσα τὴν ταρχὴν τοῦ νεανίου, ἐστηρίχθη καὶ αὐτὴ ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος καὶ ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ·

«Ἀκούσατέ με χωρὶς νὰ με διακόψετε· αἱ στιγμαὶ αὗται εἶναι πολύτιμοι καὶ ἐπίσημοι!... Ῥάγη! σᾶς γνωρίζω!... σᾶς γνωρίζω ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συννητήθημεν ὑπὸ τὰς πλατάνους... καθ' ἣν ματαίως προσεπαυθήσατε νὰ ἀκολουθήσετε τὰ ἴχνη μου!... ἤξεύρω τοὺς στίχους σας! ἤξεύρω τοὺς πόθους σας! ἤξεύρω τὸν ἔρωτα τὸν ὅποιον σᾶς ἐνέπνευσεν! ὦ εὐτυχία! ὁ ἔρως οὗτος τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα τοσάκις εἶχε θωπεύσει ἡ καρδία μου! ὅστις τοσοῦτον χρόνον ὑπῆρξε τὸ ὄνειρον τῶν νυκτῶν μου, ἡ ἐπιθυμία τῶν ἡμερῶν μου! ὁ ἔρως οὗτος, τὸ εἶδωλον τῶν σκέψεών μου, ὅπερ δὲν ἤλπιζα ποτὲ νὰ πραγματοποιηθῇ!... Ἀφ' ἧς ὥρας σᾶς εἶδον, ἐνόησα ὅτι ἐμελλε νὰ ὑπάρξῃ δι' ὑμᾶς καὶ δι' ὑμῶν!... Τότε προσεκολλήθη ἐγὼ αὐτῇ εἰς τὰ βήματά σας· ἠρεύνησα, ἐσπούδασα ἐν κρυπτῷ τὰς ἐργασίας σας, τὸν βίον σας, τὴν ψυχὴν σας! Μία εἰσέτι ἀπόδειξις τοῦ ἔρωτός σας μὲ ἦτο ἀναγκαία, ἀπόδειξις δύσκολος μὲν ἀληθῶς, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἀπεφάσισα νὰ σᾶς τὴν ζητήσω!... Ῥάγη, ἡ ἐπιθυμία νὰ

τὴν ἐπιτύχω μὲ φέρει σήμερον ἐνώπιόν σας!»

Ἐσιώπησεν ὁ Εὐγένιος ἐφρικία ἀκούων τοὺς τοσοῦτον γλυκεῖς καὶ τοσοῦτον σοβαροὺς ἐκείνους λόγους· τὸ στήθος τοῦ καλλιτέχνου ἔπαλλεν ὑπὸ ἀπεριγράπτου αἰσθήματος, ὑπὸ ἀφάτου συγκινήσεως. « Ἀπόδειξιν! . . . » ἀνεφώνησε· καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ του ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀναφώνησιν ταύτην· ἡ φωνὴ του ἐξέφραζε τὴν πίστιν, τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς καρδίας του, τὴν τελείαν παράδοσιν του εἰς τὸν κατέχοντα τὴν καρδίαν του ἔρωτα, τὴν θυσίαν ὅλου τοῦ ἑαυτοῦ του. « Ἀπόδειξιν! . . . ὦ, καὶ μήπως δὲν σὰς ἀνήκει ὅλη ἡ ζωὴ μου; »

— Σὰς πιστεύω, ἐπανέλαβεν ἡ ἄγνωστος ἀνεγειρομένη καὶ ἀφίνουσα θέσιν δι' αὐτὸν πλησίον τῆς ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου καθίσματος ὅπου εἶχε καταπέσει, σὰς πιστεύω, καὶ ἐν τούτοις πρέπει νὰ ζητήσω ἔρκον. Εἰπέτε μοι, αἰσθάνεσθε τὴν δύναμιν νὰ ὑποταχθῆτε ἄνευ ὄρου εἰς τὸν νόμον τὸν ὁποῖον θὰ ἐπιβάλλω εἰς τὴν τρυφερότητά σας;»

Τελειόνουσα τὰς λέξεις ταύτας, τῷ ἔτεινε τρέμουσαν χεῖρα. Ὁ Εὐγένιος ἔδραξεν αὐτὴν, προσεκόλλησε τὰ φλογερὰ χεῖλη του, καὶ ἔτι μᾶλλον τρέμων αὐτὸς, ἐψιθύρισεν· « Ἀ εἰπέτε! τί ζητεῖτε; »

— Σὰς εἶπον ὅτι ὁ ἔρως οὗτος δύναται νὰ μᾶς ἀπολέσῃ ἀμφοτέρους, Εὐγένιε! Θὰ μᾶς ἀπολέσῃ ἐὰν δὲν περικαλυφθῇ διὰ βαθυτάτου μυστηρίου. Τὸν ἔρωτα τοῦτον πρέπει νὰ τηρήσωμεν μυστικὸν ἀπὸ ὅλους τοὺς ζῶντας! Πρέπει, εἰ δυνατόν, νὰ τὸν κρύψωμεν ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἀκόμη τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν!

« Ὁρκισθῆτέ μοι λοιπὸν, εἰς ὅ,τι ἔχετε ἐπὶ τῆς γῆς προσφιλέστερον, εἰς ὅ,τι ἱερώτερον ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι, ἀρκούμενος εἰς μόνην τὴν τρυφερότητά μου, οὐδέποτε θὰ ζητήσατε νὰ μὲ γνωρίσετε, νὰ μὲ ἰδῆτε, νὰ συναντηθῆτε μετ' ἐμοῦ, ἐκτὸς ὅταν θελήσω ἐγὼ, ὅταν προκαλέσω ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ὅταν σὰς ὑποδείξω ἐγὼ ἡ ἰδίᾳ τὸ μέρος τῆς συνεντεύξεως! Ὁρκισθῆτέ μοι ὅτι, κωφὸς πρὸς πᾶσαν ὑποψίαν, μὴ ἐνδίδων εἰς αἰσθημα

περιεργείας, οὐδέποτε θὰ θελήσετε νὰ ἀνακαλύψετε τὴν παροῦσαν κατάστασιν μου οὐδὲ θὰ ἀνησυχήσετε περὶ τῆς μελλούσης τύχης μου! Ὁρκισθῆτέ μοι τέλος ὅτι κατένενα δὲν θὰ ἐρωτήσετε περὶ τοῦ ὀνόματός μου!

— Περὶ τοῦ ὀνόματός σας; διέκοψεν ὁ Εὐγένιος διὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης. Ποῖον λοιπὸν αὐτὸ τὸ μυστήριον; εἰπέτε; τί δύνασθε νὰ φοβηθῆτε ἐκ μέρους μου;

— Τίποτε ἐκ μέρους σας τὰ πάντα δι' ὑμᾶς, ἐπανέλαβεν ἡ ἄγνωστος, σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω, Εὐγένιε! Ὁ ἔρως οὗτος δύναται νὰ μᾶς ἀπολέσῃ ἀμφοτέρους· τρομερὰ εἰμαρμένη κυβεῖται τὴν ζωὴν μου καὶ ἀπειλεῖ φοβερώτερον τοὺς περικυκλοῦντάς με. Εἶτα στενάζουσα· Ὁ ἔρως, ἀλλ' ἔρως πλήρης ἐμπιστοσύνης καὶ ἀπεριόριστος· ἔρως τοιοῦτος διὰ τὸν ὁποῖον στενάζει ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῆς ἐτῶν, ἡδύνατο μόνος νὰ ῥίψῃ ἄνθρωπον ἐπὶ τῶν μονότονων ἡμερῶν μου· ὁ ἔρως οὗτος, φεῦ! . . . ἐφάνη ἀνυπερβλήτως ἀπαῖς δι' ἐμὲ· ἀλλ' ἡ ἀνατολὴ αὐτοῦ ὑπῆρξε ταχεῖα καὶ παροδική ὡς τὸ μεῖδιμα τῶν δυστυχῶν. Σήμερον τὸν ἔβλεπον ἀκτινοβολοῦντα ἐκ νέου ἐπὶ τῆς ὑπάρξεώς μου. Ἡ ἐλπίς μοι ὑπέσχετο αὐτὸν ἥρεμον, ἰσχυρὸν, αἰώνιον! Καὶ ἰδοὺ, ὦ Θεέ μου! δὲν εἶναι ἡ ὀπτασία, χίμαιρα ἐξαφανιζομένη, χωρὶς νὰ μὲ ἀφήσῃ οὐδὲ στιγμὴν εὐδαιμονίας. Ἀναχωρήσατε λοιπὸν, Ῥάγη! χαίρετε! λησμονήσατε διὰ παντός τὴν συνδιάλεξιν ταύτην, τὸ μέρος τοῦτο, τὴν ἀπαισίαν ταύτην ὥραν! . . . »

Τελειώσασα τὰς λέξεις ταύτας ἠθέλησε νὰ ἐγερθῇ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ· ἀλλ' ὁ Εὐγένιος τὴν ἐκράτησε, καὶ γονυπετῶν πρὸ τῶν ποδῶν τῆς· « Ὁχι, ὀχι! ἀνέκραξεν ἱκετευτικῶς· δὲν εἶναι δυνατόν! δὲν δύνασθε νὰ μὲ φύγετε! ἡ εἰμαρμένη μου σὰς ἀνήκει, ἡ ζωὴ μου εἶναι δεδεμένη εἰς τὸν ἥχον τῆς φωνῆς σας! οἷκδῆποτε καὶ ἂν ἦσθε, οἷονδῆποτε μυστήριον καὶ ἂν περικαλύπτῃ ὑμᾶς, δέχομαι τὸν ἐπιβαλλόμενόν μοι νόμον, ὑποκύπτω ἐντελῶς, ἀνεπιφυλάκτως καὶ διὰ παντός! »

Συγκεινημένη, τρέμουσα, μὴ δυνάμενη νὰ σταθῇ ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς, ἡ ἄγνωστος ἐπανέπεσεν ἐπὶ τοῦ μαρμαρίου, καὶ κλί-

νουςα χαριέντως ἐπὶ τοῦ πρὸ τῶν ποδῶν
της γονυπετοῦς ἐραστοῦ της, ἐψιθύρισε
μετ' εὐδαιμονίας· «Τὸ ἤξευρα, Θεέ μου!
ὄχι, ὄχι, δὲν ἠπατήθην!»

Εἰς τὸν ἦχον τῆς προσφιλοῦς ἐκείνης
φωνῆς, ὁ Εὐγένιος ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμούς.
Ὁ καλύπτων τὸ μέτωπον τῆς παμφιλτά-
της του πέπλος, διαφυγὼν ἐκ τῆς κρα-
τούσης αὐτὸν χρυσῆς καρφίδος, ἐκυμάτιζε
συνεπτυγμένος ἐπὶ τῶν ἀλαθαστρίνων ὤμων
της καὶ ἄφινεν ὁρατὴν ὅλην τὴν ἀκτινο-
βόλον καλλονὴν τοῦ ὠχροῦ ἐκείνου ὑπὸ
πάθους, ἀβεβαιότητος καὶ φόβου μετώπου.
Δάκρυ ἔτρεμεν εἰς τὰς μακράς καὶ μελαί-
νας βλεφαρίδας τῆς ἀγνώστου καὶ ἔλαμπεν
εἰς τὴν λάμψιν τῶν ἄστρον ὡς σταγὼν
δρόσου ἐπὶ τῶν πετάλων ἴου.

—«Ναὶ, ὁμνύω πᾶν ὅ,τι θέλετε! ἐψι-
θύρισεν ὁ νεανίας ἐκτὸς ἐαυτοῦ. Ὡ! ἀρκεῖ
νὰ μὲ ἀγαπᾷς, ἀρκεῖ νὰ ἀνήκης εἰς ἐμέ·
τί μὲ ἐνδιαφέρουσι τὰ μυστήριά σου καὶ
τὸ ὄνομά σου; θὰ πιστεύσω ὅτι κατέβη
ἄγγελος καὶ μὲ ἐπισκέφθη! Καὶ τὸ ὄνομα
τὸ ὁποῖον θὰ πῶ δώσω, ὦ λατρευτή μου,
σοὶ ὁμνύω ὅτι οὐδὲν ἄλλο στόμα ἢ τὸ ἰδι-
κόν μου θὰ τὸ προφέρῃ ποτέ.»

IV

Ὁ Εὐγένιος ἔμεινε πιστὸς εἰς τὸν ὅρκον
του, τῷ ἤρκει ἡ παροῦσα εὐδαιμονία, καὶ
θὰ ἐφοβεῖτο μήπως τὴν ταραξῇ εἰάν προ-
σέθετέ τι. Ἐφ' ὅσον διήρκεσαν αἱ ὥραϊαι
ἡμέραι τοῦ φθινοπώρου, αἱ τρυφεραὶ συν-
εντεύξεις τῶν δύο ἐραστῶν ἐπαναλαμβάν-
οντο κατὰ πᾶσαν νύκτα εἰς τὰς βαλσα-
μώδεις μοναζίας τοῦ Πρατολίνου· αἱ μα-
κραὶ ἐκεῖναι συνεντεύξεις πάντοτε ἀπέστα-
ζον γλυκεῖαν μελαγχολίαν ἣτις ἐνίοτε εἶ-
ναι ἡ προσφιλεστέρα ἡδονὴ τοῦ ἔρωτος. Ἡ
ἀγνώστου ἡσθάνετο ἄφατον ἡδονὴν ἀκού-
ουσα τὸν Εὐγένιον διηγούμενον τὴν ἱστο-
ρίαν του, τὸν φλογερὸν καὶ γενναῖον βίον
του, τὰς σπουδὰς του, τὰ καλλιτεχνικά
του αἰσθητά· ἀναγινώσκουσα ἐν τῇ ποιη-
τικῇ ἐκείνῃ διανοίᾳ, ἐρευνῶσα τὰς πτυχὰς
τῆς καρδίας του τὴν ὁποίαν αὐτὴ μόνη
ἐπλήρου, τὴν ὁποίαν ἐνεψύχου πυρίνη ζωή,

ἐν ᾗ ἐπαλλεν ἀπαύστως ἡ θεία ἔμπνευσις.
Ἠγάπα, δι' ὀνείρων ἀτελευτήτων, νὰ πε-
ριγῇται μετ' αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Ἰταλίαν,
νὰ πλανᾶται πλησίον τοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ
ἐδάφους τῆς Ῥώμης, ἐπὶ τῶν κυμάτων
τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, νὰ ἀναπνέῃ τὴν
εὐωδίαν τῶν ἡνθισμένων πορτοκαλλεῶν,
νὰ πλέῃ εἰς τὰ τενάγη τοῦ Ἀδρία, νὰ
ἀκούῃ τοὺς μακροὺς λόγους τοῦ ποιητοῦ,
νὰ μεθύσκειται ὑπὸ συμφωνιῶν οὐρανίων,
ὑπὸ ἀναμνήσεων δόξης καὶ ἔρωτος.

«Ὡ! διατί; ἔλεγε συχνάκις, διατί δὲν
δυνάμεθα, ἐλεύθεροι ὡς τὸν ἀέρα τοῦ οὐ-
ρανοῦ, νὰ συντρίψωμεν τὰς κρατούσας ἡ-
μᾶς ἐνταῦθα ἀλύσεις, νὰ πλανώμεθα ἀπὸ
χώρας εἰς χώραν, ὡς αἱ περιστεραι, ἀπὸ
φωλεᾶς εἰς φωλεάν! Νὰ διατρέχωμεν ὁμοῦ
τὰς θαλάσσας, κρατούμενοι πάντοτε ἐκ
τῶν χειρῶν, ὅμοιοι μὲ δύο κύκνους φεύ-
γοντας ἐπὶ τοῦ διαυγοῦς κατόπτρου τῶν
λιμνῶν!... Φεῦ! ἐπανελάμβανε μετὰ με-
λαγχολίας, ἐδῶ εἶναι ἡ Ἰταλία μας, ἐδῶ,
ἡ γῆ μας· ἐδῶ, ἡ θάλασσά μας! Ἐπειτα,
προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ· Ἀλλὰ δὲν μᾶς
ἀρκεῖ τὸ μέρος τοῦτο; Εἶναι ἡ Ἐδὲμ ἀμφο-
τέρων ἡμῶν! Πέραν ἴσως τὸ πᾶν θὰ ἦτο
δι' ἡμᾶς ἐξορία, ἐρημία, πόνοι καὶ δάκρυα.
Ὡ! ἐδῶ ὁμοῦ; πάντοτε ἐδῶ; Καὶ περιε-
πτύσσετο τὸν Εὐγένιον, τὸν ἐθλίβεν ἐπὶ
τῆς καρδίας της ὡς εἰάν ἐκεῖνος ἤθελε νὰ
φύγῃ, ἢ ὡς εἰάν ἐφοβεῖτο μήπως ἀντίζηλός
τις τῇ τὸν ἀρπάσῃ· ἔπειτα τὸν παρετήρει
μετ' ἐρωτικῆς ἀγωνίας διὰ νὰ βεβαιωθῇ
ὅτι δὲν μετεβλήθη· ἔπειτα ἔπαιζε μετὰ
τῶν βοστρύχων τῶν ξανθῶν μαλλίων του·
ἔπειτα ἐκάλυπτε διὰ τῶν χειρῶν της τὸ
σκεπτικὸν μέτωπον τοῦ ἐραστοῦ της, ὥσπερ
θέλουσα νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ ἀγνώστον
κίνδυνον, ἀπὸ τὰ κτυπήματα ἀοράτου ἐγ-
χειριδίου.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Εὐγένιος εὕρισκεν ἐν τῇ
ἀγνώστῳ τὴν πραγματεποίησιν τῶν ἡδί-
στων ὀνείρων του, παντὸς ὅ,τι εἶχεν ἰδεῖ
μᾶλλον ὥραϊον, διὰ μέσου τοῦ φωτεινοῦ
πρίσματος τῆς φαντασίας του. Ὅταν ἡ
ἡμέρα ἤρχετο νὰ τοὺς ἀποχωρίσῃ, αὐτὴν
μόνην ἐσκέπτετο, αὐτὴν πάλιν ὅταν τοὺς
ἤνονεν ἡ νύξ· εἰς αὐτὴν συνεκέντρον τοὺς
πόθους του, τὰς ἐπιθυμίας του, καὶ τὴν

ψυχὴν του, καὶ τὴν καρδίαν του. Ἐὰν ἐνίοτε ὑποψία τις ἐβασάνιζε τὸ πνεῦμά του, ἡ ἀμφιβολία ἐκείνη δὲν ἦτο εἰμὴ ἐλαφρὸς ἀτμὸς τὸν ὅποιον ὁ ἥλιος δὲν ἐβράδυνε νὰ διαλύσῃ. Ἐὰν ἡ περιέργεια τὸν ὤθει νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον ὑφ' οὗ περιεβάλλετο ἡ ἐρωμένη του, αἴφνης παράδοξον σέβας τὸν ἐκράτει, ὅμοιον μὲ τὸν σεβασμὸν ὅστις περικαλύπτει τὸν ἅγιον τόπον καὶ ἀποτρέπει τὴν ἱερόσυλον χεῖρα τὴν θέλουσαν νὰ ἀνεγείρῃ τὸν πέπλον τοῦ θυσιαστηρίου. Ἡ θαυμασία ἐκείνη θρησκεία τῆς καρδίας εἶχεν ὡσαύτως τὴν ἄφατον ποιήσιν της. Ἡ φαντασία τοῦ Εὐγενίου ἐδίδεν εἰς τὴν ἄγνωστον μορφήν, σχῆμα, αἰσθήσεις, προσόντα θεᾶς· θεᾶς τῆς ὁποίας ἡσθάνετο τὴν παρουσίαν, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν τὸ θνητὸν βλέμμα του δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνακαλύψῃ. Καὶ ἐχαιρέτιζε διὰ περιπαθῶν στίχων τὴν κοιτίδα ἣτις τὴν ἐδέχθη γεννωμένην, τὴν γῆν ἣτις ὑπῆρξε πατρίς της, τὰ παράλια τὰ διατηροῦντα εἰσέτι τὰ ἔχνη τῆς χαριέσσης νηπιότητός της.

V

Ἐν τούτοις ἡ ἐποχὴ τῶν βροχῶν ἐπλησίαζε καὶ αἱ νυκτεριναὶ συνεντεύξεις τοῦ Πρατολίνου καθίσταντο σπανιώτεραι καὶ βραχύτεραι.

— Πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς Φλωρεντίαν, εἶπεν ἐσπέραν τινὰ ἡ ἄγνωστος πρὸς τὸν Εὐγένιον. Πρέπει ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας νὰ μακρυνθῶ ἀπὸ πάντων ὅ,τι ἀγαπῶ. Μὴ μακρύνεσαι ἀπὸ τὰ μονήρη ταῦτα μέρη καὶ περίμενε ἡσύχως τὴν ἐπιστροφὴν μου. ὦ! λέγε, φίλτατέ μου, μὲ ὑπόσχου, μὲ ὀμνύεις ὅτι θὰ ὑπακούσῃς εἰς τὴν τελευταίαν μου ταύτην συμβουλὴν;

— Καὶ σὺ, ἀπεκρίθη ὁ νέος καλλιτέχνης, ταρασσόμενος ὑπὸ φόβου τὸν ὅποιον δὲν ἠδύνατο νὰ καταστείλῃ, καὶ σὺ, μὲ ὀρκίζουσαι ὅτι ἡ ἐπιστροφή σου θὰ ᾔῃαι ὅσον βραχεῖα τὸσον καὶ βεβαία;

Ἡ ἄγνωστος ἐτήρησε στιγμιαίαν σιωπὴν, παραδεδομένη εἰς βαθεῖαν ῥέμβην, συναθροίζουσα ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς της διὰ νὰ τὰς ἐπικαλεσθῇ εἰς βοή-

θειαν τῆς ἀποφάσεως ἣν εἶχε συλλάβει. Αἴφνης, ὑψοῦσα τρέμουσαν χεῖρα: Ἄκουσον! ἄκουσον! ἀνεφώνησε... καὶ ἡ φωνὴ ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων της.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅπισθεν τῶν τοίχων καὶ τῶν δένδρων ἅτινα ἐκρυπτον τοὺς δύο ἐκσταῆς κρότος ἀπρόσπτος ἠκούσθη ὁλόκληρος ἡ πεδιάς ἀντήχησεν ὑπὸ τοῦ κυλίσματος τῶν ἀρμάτων, ὑπὸ τῶν χρομετισμῶν τῶν ἵππων καὶ κρότων ὀπλῶν. Αἰφνιδίᾳ λάμψις ἐφώτισε τὸ Πρατολίνον, καὶ πολλαὶ δάδες διαδεχόμεναι ἀλλήλας κατηύγασαν τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ὁ δούξ! ὁ δούξ! ἐκραύγαζον μυριάδες φωνῶν. Ζήτω ὁ δούξ!

Ἡ ἄγνωστος ἠγέρθη δι' ἐνὸς πηδήματος, ὡχρὰ, ἐκτὸς ἑαυτῆς, περιφέρουσα μακρὰ βλέμματα πλήρη ὑπονοίας καὶ τρόμου. Ἀ δυστυχία! δυστυχία! ἀναχώρησον! φύγε! εἶπε ταχέως πρὸς τὸν Εὐγένιον. Ἐνθυμήθητι τὰς ὑποσχέσεις σου! θὰ ἐνθυμηθῶ τὰς ἰδικὰς μου! Μετ' ὀλίγον θὰ λάβῃς εἰδήσεις περὶ ἐμοῦ.

Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπόκρισιν, ὤρμησε πρὸς τὴν πλησιεστέραν δεινδροσειχίαν καὶ ἐγένεν ἄφαντος ὡς ὀπτασία.

Ὁ Ῥάγης ἐφαίνετο ὡσεὶ κεραυνοβοληθεὶς· δὲν ἠδυνήθη οὔτε ἐν βῆμα νὰ κάμῃ διὰ νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ ἢ διὰ νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἀφήσας τὸ μέτωπόν του νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τοῦ ἀγάλματος, ψυχρὸν, ἀναίσθητον ὡς αὐτὸ, ἔμεινεν ἀκίνητος ἐν τῷ ζόφῳ τῶν μεμονωμένων ἐκείνων μερῶν τὰ ὅποια βίαιος ἄνεμος ἐπλήρου ὑπὸ πενθίμων ψιθύρων.

Ὁκτὼ, δεκαπέντε ἡμέραι παρῆλθον, ὅλος ὁ νοέμβριος παρῆλθεν, ὁ δὲ δυστυχὴς καλλιτέχνης μας οὐδεμίαν εἰδήσιν ἔλαβε περὶ τῆς ἐρωμένης του. Κατ' ἀρχάς, προσεπάθησε νὰ καταπολεμήσῃ, νὰ ἀποδιώξῃ τὰς ἀμφιβολίας, τὰς πολιορκούσας αὐτὸν ὑπονοίας, τοὺς φόβους οἵτινες ἐρρίπτον τὸ σκότος εἰς τὴν καρδίαν του. Ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ ἐπαινίδῃ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπα, ἡ νομοταγὴς ἐκείνη ἐμπιστοσύνη ἣν γεννᾷ ὁ γενναῖος ἔρωας, τὸν ἐκράτουν εἰσέτι. Ἀλλ' ὅταν ἡ ἐλπίς ἐξέλιπεν ὅταν μετὰ τῆς ἀποθάρρυνσεως ἐγεννήθη ἐντὸς αὐτοῦ ἡ βεβαιότης ὅτι ἐπροδῶθη καὶ ἐγκατελείφθη,

οὐδεμία ἀνθρωπίνη γλῶσσα, δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν καταλαβοῦσαν τὸν Εὐγένιον θλίψιν.

Ἀνεπόλει μίαν πρὸς μίαν τὰς μετὰ τῆς ἀγνώστου συνεντεύξεις του, καὶ ἐν ταῖς ἀναπολήσεσι ταύταις πᾶσα λέξις τῆς γυναικὸς ἐκείνης, πᾶσα χειρονομία, πᾶν βλέμμα, πᾶς στεναγμός, ἐχρησίμευεν ὡς ἀπόδειξις ἐκδικητικῆς κατηγορίας. Τὰ πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ δάκρυα, τὰ δάκρυα τὰ ὅποια ἐκείνη ἔχυσεν εἰς τὸ στήθος τοῦ ἐραστοῦ της, ἐφαίνοντο εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ἄτιμος προσποίησις.

Νὰ ἀπατηθῇ τοσοῦτον βαναύσως! νὰ ριφθῇ οὕτω εἰς τοὺς κόπους καὶ τοὺς κινδύνους ζοφερᾶς ὁδοῦ, χωρὶς οὔτε κἂν νὰ γνωρίζῃ τὴν χεῖρα ἣτις προσεφέρετο διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ! . . . Ἴδου τί δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ, ἰδου τί τὸν ἐξηγρίωνε κατὰ τῆς ἀπρονοησίας του καὶ τῆς ἀποτυφλώσεώς του. Ἄλλ' ἢ τρομερὰ ἐκείνη ὀργὴ πράγματι ἦτο μηδὲν, μηδὲν ἄλλο ἢ φυσήματα θυέλλης ἀμέσως καταπαύοντα· καὶ ὁ ἀτυχὴς νεανίας, ἐὰν ἡ εὐκαιρία παρουσιάζετο ἐκ νέου, θὰ ἐνεπιστεύετο ἐπίσης εὐθαρσῶς ὡς τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ἄπιστον γόησάν του. Θὰ περιφρόνει μυρίους θανάτους διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ἅπαξ ἔτι τῆς παρελθούσης εὐδαιμονίας, ὅπως ἐπανεύρῃ διὰ μίαν μόνην ἐσπέραν τὰς ἀρρήτους συνεντεύξεις του ὑπὸ τὰς ἰτέας τοῦ Πρατολίνου. Καὶ οἱ χρωστῆρές του ἔκειντο ἐγκαταλελειμμένοι, καὶ ἡ φύσις κεκαλυμμένη διὰ τοῦ σκοτεινοῦ πέπλου τῆς ἀπελπισίας του, οὐδὲν εἶχε πλέον δυνάμενον νὰ προσηλώσῃ τὸ βλέμμα του, καὶ τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς ποιήσεως εἶχε σβέσθῃ διὰ παντός εἰς τὰ δάκρυά του. Ἡ ἄγνωστος εἶχε λάβει μεθ' ἑαυτῆς εἰρήνην, χαρὰν, διάνοιαν, φαντασίαν, μεγαλοφυΐαν. Ἀπαισία νάρκη, θανάσιμος ἀπάθεια ἐπείζον τὸν ζωγράφον καὶ τὸν ποιητὴν· ἤδη μάλιστα ἐπενήργουν καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς του ὡς τὰ παράσιτα φυτὰ ἐπὶ τῶν δενδρυλλίων τὰ ὅποια ἐξαντλοῦσι καὶ ξηραίνουσιν.

Ἡμέραν τινὰ τέλος! ἡμέραν ἀπαισίαν! ἐπιστολὴ τις ἄνευ τόπου καὶ χρόνου περιῆλθεν εἰς χεῖρας τοῦ Εὐγενίου· ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη περιεῖχε τὰ ἀκόλουθα·

«Δέξεις τινὰς, Εὐγένιε· λέξεις τινὰς ἀκόμη, ἀλλὰ λυπηράς, ἀλλ' ἐπισήμους ὥς τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς τοῦ θνήσκοντος! . . . δὲν θὰ ἰδωθῶμεν πλέον! Ἄκαμπτos μοῖρα μᾶς χωρίζει διὰ παντός! σὲ κατέστησα δυστυχῇ, ἀλλὰ μὴ μὲ καταρᾶσαι! Φεῦ! τὸ σφάλμα μου θὰ τιμωρηθῇ δι' ὀλοκλήρου ζωῆς ἀγωνίας καὶ ἀπελπισίας! ὦ! ἔλεος, μὴ μὲ καταρᾶσαι. Ἡ καταδιώκουσά με εἰμαρμένη σὲ περιβάλλει ἐντὸς τῆς δυστυχίας μου· ἔπρεπε νὰ τὸ προῖδω, τὸ προέβλεπον· ἀλλ' ὁ ἔρως ὑπῆρξεν ἰσχυρότερος τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ψευδὴς ἐλπίς, ἡ ἐλπίς τοῦ νὰ νικήσω ἅπαξ τὴν εἰμαρμένην μου, μὲ κατέλαβε· καὶ τότε, ὦ! πίστευσόν με, Εὐγένιε, τότε σὲ ἠγάπων, σὲ ἠγάπων ὅσον οὐδέποτε ἠγαπήθην ἄνθρωπος· σὲ ἀγαπῶ ἀκόμη, θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε, μὲ ὅλον τὸν αἰώνιον ἀποχωρισμόν μας, μὲ ὅλον τὸν ἀνυπέρβλητον φραγμόν ὅστις ἐγείρεται μετὰξὺ ἡμῶν σήμερον. Ἄλλ' ἐὰν σοὶ ἤρπασα ὅλην τὴν εὐδαιμονίαν σου, ἃς μὴ μὲ τύπτῃ τοῦλάχιστον ἡ συνείδησις ὅτι ὑπῆρξα ἡ αἰτία τῆς ἀπωλείας σου. Ὁ θάνατος πλανᾶται ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν σου ἐνόσω διαμένεις εἰς Τοσκάνην· θὰ σὲ προσβάλῃ, ἐὰν δὲν μακρυνθῇς. Φύγε λοιπόν, φύγε πρὸς ἄλλαν χώρας, καὶ εἴθε τὰ συμβάντα τῶν τριῶν παρελθόντων μηνῶν τῆς ζωῆς σου νὰ μείνωσι τεθαμμένα ἐν τῷ μυχῷ τῆς μνήμης σου· μία μόνη λέξις, ἐν μόνον κίνημα δυνάμενον νὰ ἀποκαλύψῃ τὸ μυστικόν μας, ἔσεται ἡ ἀμείλικτος καταδίκη σου· οὐδὲν καταφύγιον, οὐδεμία ἐρημία, ὅσον καὶ ἂν ἦναι ἀπώτατη καὶ ἄγνωστος, θὰ δυνηθῇ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν φοβερὰν χεῖρα ἣτις μᾶς χωρίζει. Ὑγίαινε! προσφιλῇ καὶ δυστυχῇ Εὐγένιε! Εἴθε νὰ σὲ φυλάττῃ καὶ νὰ σὲ παρηγορῇ ὁ οὐρανός! Εἴθε ἡ γῆ νὰ διατηρήσῃ ἄνθη τινὰ διὰ σέ! Εἴθε ἡ μειδιδῶσα πρὸς τὴν νεότητά σου δόξα νὰ στέφῃ ἐπίσης καὶ τὰς τελευταίας σου ἡμέρας! Εἴθε γυνὴ εὐτυχεστέρα ἐμοῦ νὰ ἀντικαταστήσῃ ἐν τῇ εὐγενεῖ σου καρδίᾳ τὴν ἀτυχῇ τὴν ὅποιαν χάνεις σήμερον διὰ παντός! »

VI

Ὁ λαὸς τῆς Φλωρεντίας συνωθεῖτο ἐπὶ τῆς μεγάλης πλατείας τῆς πόλεως πρὸ τοῦ δουκικοῦ παλατίου. Ἐξεχείλιζεν ἀπὸ ὅλας τὰς γειτονεύουσας ὁδοὺς ὡς χεῖμα ῥῶς θραύων τοὺς φραγμούς του· πληρῶν τὸν ἀέρα διὰ μυρίων φωνῶν, διὰ μυρίων συγκεχυμένων θορύβων ὁμοίων πρὸς τοὺς μυκηθμοὺς τῶν δρομῶν ὑπὸ τῆς τρικυμίας κυμάτων. Ἦτο ἑορτὴ· οἱ κώδωνες ἐσήκινον· τὰ πυροβόλα ἐκρότουν κατὰ κανονικὰ διαλείμματα, καὶ ἡ πολεμικὴ μουσικὴ τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων, αἰκινήτων καὶ παρατεταγμένων ὡς ἐν μάχῃ, ἀπεκρίνετο εἰς τοὺς θορύβους τῶν σαλπίγγων, εἰς τοὺς τυμπανισμοὺς τοῦ παρελαύνοντος στρατοῦ. Πανταχοῦ τέλος ἦτο θόρυβος, κρότος ἀφύρητος πρὸ πολλῶν ἐτῶν μὴ ἀκουσθεῖς ἐν τῇ εὐτυχεῖ ἐκείνῃ πρωτευούσῃ τοῦ κήπου τῆς Ἰταλίας, τῇ αὐτοκρατείᾳ τῆς πολυτελείας καὶ τῆς ἐρωτοτροπίας.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὁ Φραγκίσκος Β' τῶν Μεδίκων, δούξ τῆς Φλωρεντίας, ἐνυμφεύετο τὴν Λευκὴν Καπέλλου, νεάνιδα ἐλθοῦσαν ἐκ τῆς δημοκρατίας τῆς Βενετίας.

Πολυάριθμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἱππικὸν προηγεῖτο τῆς συνοδίας τοῦ πρίγκηπος· ἦσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ Κράτους. Ἀκολουθῶς ἤρχοντο, ἐποχοῦμενοι, οἱ πρεσβευταὶ τῆς Βενετίας, περικυκλούμενοι ὑπὸ τῶν διασημοτέρων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους των, προσδραμόντων ἐκ τῶν ὄχθων τῆς Ἀδριατικῆς διὰ νὰ θαυμάσωσι τὴν δούκισσαν. Ἐκ τοῦ φαιδρου καὶ ὑπερηφάνου συνάμα ὕφους των, θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἡ ὥραία συμπατριωτὶς των πλειότερον αὐτὴ ἐκόσμηε τὸν θρόνον τῆς Τοσκάνης ἢ ἐκοσμεῖτο παρ' αὐτοῦ. Κατόπιν αὐτῶν ἐβάδιζον ὁ νεαρὸς ἀδελφὸς τοῦ δουκὸς καὶ ὁ καρδινάλιος Φερνάνδος μειδιδόντες πρὸς τὰς χειροκροτήσεις τοῦ πλήθους· ἀμέσως δὲ κατόπιν αὐτῶν ἤρχετο ἡ δουκικὴ ἄμαξ· ἥτις ἐπρωχέει ἀστράπτουσα ὑπὸ κρυστάλλων καὶ ἐπιχρύσων γλυφῶν καὶ συρομένη ὑπὸ δωδεκάδος ἀνδραλουσίων ἵππων. Ἀναγκαζόμενα εἰς βάδισμα ἥρεμον καὶ βραδύ, τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα ζῶα ἔδανον τοὺς χαλινούς των, ἐχρεμέτιζον, ὕψωνον τὸν αὐχένα καὶ

ἔσειον ἀνυπομόνως τὴν μεγαλοπρεπὴ χαίτην των.

Ἴδου, ἴδου, ἡ δούκισσά μας! ὠρέτο τὸ πλῆθος συνωθούμενον περὶ τὴν ἄμαξαν διὰ νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν περιώνυμον ἐκείνην καλλονὴν. Ζήτω ἡ Λευκὴ, ἀνθρώπου· ζήτω ἡ δούκισσα, ἡ σύζυγος τοῦ δουκὸς! Ζήτω ἡ ὥραία μας κυρίαρχος.

Ὅπισθεν τῆς συνοδίας καὶ μακρὰν τῆς κινήσεως καὶ τῆς ταραχῆς, ὀμιλλος νέων κυρίων καὶ φαιδρῶν πολιτῶν συνεζήτουν περὶ τῶν συμβάντων τῆς αξιομνημονεύτου ἐκείνου ἡμέρας. Πλησίον αὐτῶν, ξένος τις ὅστις πολλάκις ἀλλὰ ματαίως εἶχε προπαθήσει νὰ διασχίσῃ τὸ πλῆθος διὰ νὰ πλησιάσῃ τὸ δουκικὸν ὄχημα, ἤκουε μετὰ προσοχῆς τὰς παρατηρήσεις των, τὰς ἀστείότητάς των, τοὺς σαρκασμοὺς των.

— Εἶναι ἀληθῶς σπανία καλλονὴ, ἔλεγεν εἰς τῶν συναμιλούντων. Ἄλλ' εἶδατε πῶς ὑπὸ τὰ λαμπρά της θέλγητρα εἶναι ὠχρὰ καὶ σκεπτικὴ; πῶς φαίνεται ἀδιάφορος εἰς τὴν φαιδρότητα τὴν ὁποίαν προξενεῖ καὶ τὸν θαυμασμὸν τὸν ὁποῖον διεγείρει!

— Πᾶ! εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐκπλήξεως, ἀπεκρίθη ἄλλος. Ὑπερβολὴ εὐδαιμονίας μὴ περιμενομένης. Διάβολε! μία Βενετὴ, εὐγενὴς ἐὰν θέλετε, ἀλλὰ μὴ ἔχουσα βασιλικὸν αἷμα εἰς τὰς φλέβας, φυγοῦσα τὴν πατρικὴν οἰκίαν καὶ ὑποστᾶσα ἐπὶ πολὺν χρόνον ὅλας τὰς ἀθλιότητας ἀλήτιδος ζωῆς! γυνὴ ἀπλοῦ ἐμποροῦπαλλήλου, νὰ ἀναβῇ δι' ἐνὸς μόνου ἄλματος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Τοσκάνης! νὰ συζευχθῇ Μεδίκον! νὰ λάβῃ τὸν τίτλον δουκίσσης! ὁμολογήσατε ὅτι εἶναι νὰ χάσῃ κανεὶς τὴν κεφαλὴν του!

— ὦ! ἐὰν ἦναι οὕτως ὠχρὰ καὶ σκεπτικὴ, ἐπανέλαβε τρίτος, μάθετε ὅτι ὑπάρχουσι πολλοὶ λόγοι ἐξηγοῦντες τοῦτο. Πιστεύετε ὅτι εἶναι εὐκολόν νὰ στρέψῃ τις τὰ νῶτα πρὸς τὸ παρελθόν, νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ τῆς μνήμης του τὸ παρελθόν τοῦτο; Νομίζετε ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πικραὶ ἀναμνήσεις μένουσαι ἀνεξάλειπτοι ἀπὸ τὴν καρδίαν; Ἐνθυμηθῆτε τὸν Βοναβεντούραν, τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον σύζυγον, τὸν προδοθέντα, τὸν ἐγκαταλειφθέντα καὶ διὰ τοσοῦτον τραγικοῦ τρόπου ἀποθανόντα.

— Νομίζετε λοιπὸν ὅτι ἡ Λευκὴ εἶναι ὡπιοσδήποτε ἀναμεμιγμένη εἰς τὸ τρομερὸν τοῦτο δράμα; ἠρώτησε τέταρτός τις μὲ φωνὴν δειλὴν καὶ περιφέρων περὶ τοὺς συνομιλοῦντας βλέμματα δύσπιστα καὶ ὑποπτα.

— Καὶ ποῖος ἠξεύρει; ἐπανέλαβεν ὁ πρῶτος κινῶν τὴν κεφαλὴν.

— Πα! προσέθηκε νεκρὸς τις κύριος μετὰ πικροῦ γέλωτος, εἴαν ἡ δούκισσα εἶχε τύψεις συνειδότος, τὰς ἀφῆκεν ὅλας εἰς τὸ Πρατολίνον, ἐστὲ βέβαιοι.

Ὁ ξένος δὲν ἠθέλησε ν' ἀκούσῃ περισσότερα καὶ στραφεὶς ἐγένεν ἀμέσως ἀφαντοῦς μεταξὺ τοῦ πλήθους.

Ἐν τούτοις ἡ συνοδία εἶχε φθάσει εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας ὅπου οἱ ἐστεμμένοι σύζυγοι ἐμελλον νὰ λάβωσι τὴν νυμφικὴν εὐλογίαν. Ἀκολουθουμένη ὑπὸ λαμπρᾶς συνοδίας κυριῶν καὶ ἀδελφῶν, ἡ Λευκὴ κατέβη τῆς ἀμάξης, καὶ βαθεῖα σιωπῇ, πηγάζουσα ἐκ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς ἐπιστημότητος τῆς στιγμῆς ἐκείνης, διεδέχθη τοὺς φαιδροὺς ἀλαλαγμοὺς τοὺς συνοδεύσαντας αὐτὴν μέχρι τοῦ μέρους τούτου, ὅταν αἰφνης κραυγὴ ἀγωνίας καὶ θλίψεως ἀντήχησεν εἰς τὸν ναόν· Εἶναι αὕτη! εἶναι αὕτη! . . . ἔκραξε φωνὴ ἀπηλπισμένη. Καὶ διαφυγὼν τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν οἵτινες ἠθέλον νὰ τὸν κρατήσωσι, νεανίας τις ἔπεσε παράφορος εἰς τοὺς πόδας τῆς δουκίσσης καὶ ἐκύλισε λειπόθυμος εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ νάρθηκος.

Εἰς τὴν κραυγὴν ἐκείνην, ἡ ὡραία Βενετὴ ἐστάθη πορφυροῦς χρωματισμὸς διηλθεν ὡς ἀστραπὴ ἐπὶ τῶν ἀχρόων παρειῶν τῆς· εἶδε τὸν ξένον μετὰ ψυχροῦ οἴκτου καὶ ἐπανέλαβεν ἡσύχως τὴν πρὸς τὸν ναὸν πορείαν τῆς.

VII

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁμίλος περιέργων ἴστατο ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἄρνου· τὰ κύματα εἶχον ρίψει ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου τὸ πτώμα νεανίου τοῦ ὁποίου τὸ στήθος ἦτο ἠνεωγμένον ὑπὸ τριῶν πληγῶν ἐγχαιριδίου.

Ὁ δυστυχὴς δὲν ἔφερεν ἐφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν σημεῖον δυνάμενον νὰ τὸν καταστήσῃ

γνωστόν. Ἐν τούτοις γραῖά τις τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῶν πτωχικῶν ἐνδυμάτων τῆς ἠδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀπλὴν ὑπηρέτριαν, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν παρετήρησε μετ' ἀδιαφόρου ἀταραξίας τὸ πένθιμον ἐκεῖνο θέαμα, ἐμακρύνθη ψιθυρίζουσα τὸ ὄνομα τοῦ Εὐγενίου Ῥάγη. Ἠρπασαν ἀπλήστως τὸ ὄνομα ἐκεῖνο· φεῦ! τοῦτο μόνον σχεδὸν ἔμενε, κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐξ ἐκείνου ὅστις ὑπῆρξεν ὁ ἥρωας ἡμῶν.

Ποία ἡ αἰτία τοῦ προώρου ἐκείνου τέλους; ὁ θάνατος ἐκεῖνος ἦτο ἤρᾳ γε ἐκούσιος ἢ ἐδόθη ὑπὸ ἐχθρικῆς χειρός; Τοῦτο ὑπῆρξε καὶ θὰ ὑπάρχῃ διὰ παντὸς ἀνεξήγητον μυστήριον.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΡΕΜΒΑΣΜΟΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΤΗΣ

ΜΑΡΙΑΣ ΠΙΚΕΡΝΗ

τὸ γένος Μωραϊτίνη.

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ε΄.

«Τὰ τέκνα μου!» ἀνέκραξε μὲ τόνον ἀσυνήθην,
Καὶ τὴν λευκὴν ἐξεταίνον εἰς τὸ κενὸν ἀγκάλην.
«Ποῦ εἶναι, ποῦ;» καὶ κλίνουσα εἰς τ' ἀσθενῆ της ἤθη,
«Τὰ τέκνα μου! ἀνέκραξε, τὰ τέκνα μου καὶ πάλιν.
«Ἐλένη καὶ Εὐγένιε!» ἐφώνει τεθλιμμένη,
Κ' ἡ πόλις ἤχει τῶν νεκρῶν: «Εὐγένιε, Ἐλένη! . . .»

«Νεκρά, τῇ εἶπον, δύστηνος, κ' ἡ μητρικὴ καρδιά,
«Εἶναι κ' ἐκείνη φίλαυτος ὡς αἱ λοιπαὶ ἀκόμα;
«Θέλεις νὰ τελευτήσωσι τὰ τέκνα σου, Μαρία,
«Καὶ εἰς τὸν τάφον τὰ καλεῖ τὸ μητρικὸν σου ζῆμα;»
Ἐστράφη μ' εἶδεν ἔκπληκτος, ἐδίστασεν, ἐστάθη,
Δὲν μὲ ἀπήντα· ἔδωκε τοῦ μνήματος τὰ βάλθη.

Κατόπιν: «Θέλω!» ἔκραξε, θανάτου ὀχροτέρα,
«Τὰ δυστυχῇ μου ὀρφανὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄς κλείσω.
«Δὲν θέλω ξένην νὰ καλοῦν τὰ χεῖλη των μητέρων,
«Κ' ἐμὲ νὰ παύσω ν' ἀγαποῦν, κ' ἐμὲ νὰ λησμονήσω
«Ματαίως κάτω ἄτεκνος τὰ ὄμματά μου κλείω
«Μήτηρ καὶ τέκνα εἶναι ἔν, δὲν τέμνονται εἰς δύο.